

Sygn. I C 175/18

WYROK CZĘŚCIOWY

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 września 2020 roku

Sąd Okręgowy w Częstochowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący : SSO Mariola Basińska

Protokolant : sekretarz sądowy Ewa Lenartowicz

po rozpoznaniu w dniu 8 września 2020 r. w Częstochowie

na rozprawie

sprawy z powództwa M. B.

przeciwko K. (...) w C., S. L.

o zapłatę

1. Zasądza od pozwanego K. (...) w C. na rzecz powoda M. B. kwotę 43.968,87 zł (czterdzieści trzy tysiące dziewięćset sześćdziesiąt osiem złotych i osiemdziesiąt siedem groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi:

- od kwoty 8.100,52 zł (osiem tysięcy sto złotych i pięćdziesiąt dwa grosze) od 6 kwietnia 2017 roku do dnia zapłaty,

- od kwoty 13.399,85 zł (trzynaście tysięcy trzysta dziewięćdziesiąt dziewięć złotych i osiemdziesiąt pięć groszy) od 6 kwietnia 2017 roku do dnia zapłaty,

- od kwoty 9.556,31 zł (dziewięć tysięcy pięćset pięćdziesiąt sześć złotych i trzydzieści jeden groszy) od 21 sierpnia 2018 roku do dnia zapłaty,

- od kwoty 12.912,19 zł (dwanaście tysięcy dziewięćset dwanaście złotych i dziewiętnaście groszy) od 21 sierpnia 2018 roku do dnia zapłaty,

tytułem skapitalizowanej renty za lata 2014, 2015, 2016 i 2017 w miejsce renty miesięcznej ustalonej w ugodzie zawartej przed Sądem Rejonowym w C. w dniu 24 października 1997 roku w sprawie IC (...).

2. W pozostałej części powództwo oddala.

3. Koszty procesu wzajemnie znosi.

4. Nie obciąża stron nieuiszczonymi kosztami sądowymi.

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym do sądu 19.12.2016r. powód M. B. wniósł przeciwko pozwanemu K. (...) w C. oraz przeciwko S. L. dopozwanemu postanowieniem z 28.07.2017r. (k 56) na wniosek powoda, o zapłatę kwoty 42.388,11 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od wytoczenia powództwa jako skapitalizowanej renty z tytułu zwiększonych potrzeb i

utraconych dochodów za okres od 1.01.2014r. do 31.12.2015r. w miejsce dotychczas wypłacanej renty w wysokości 154,40 zł miesięcznie. Domagał się też zasądzenia kosztów procesu.

Powód wyjaśnił, że na kwotę dochodzoną pozwem składają się następujące należności w ujęciu rocznym z tytułu zwiększonych potrzeb, łącznie 9129 zł:

- 696 zł jako koszt nabycia leków uspokajających po 58 zł miesięcznie,
- 6200 zł za pomoc przy wykonywaniu prac gospodarczych. Powód mieszka w domu na działce o powierzchni 1500 m², w ogrodzie znajdują się drzewa owocowe i plantacja orzechów laskowych. Powód korzysta z pomocy przy pracach ogrodowych i pracach domowych płacąc za ich wykonywanie:
- 200 zł rocznie za zniesienie do piwnicy opału
- 200 zł za sezon za wynoszenie popiołu i czyszczenie pieca,
- 1000 zł za prace ogrodnicze i gospodarcze przy utrzymaniu budynku,
- 4800 zł za sprzątanie domu po 100 zł tygodniowo,
- 2233,12 zł za transport. W miejscowości, gdzie mieszka powód, nie ma publicznego transportu, dlatego płaci za przewiezienie go do pracy, na cmentarze i do kościoła. Obliczeń powód dokonał przy zastosowaniu stawki 0,8358 zł za km.

53 razy w roku, tj. w niedziele i święta kościelne, powód jeździ do kościoła pokonując odległość 8 km x 53 = 424 km.

16 razy w roku, tj. 2 razy w miesiącu oraz w dni świąteczne, powód odwiedza groby najbliższych na cmentarzu parafialnym pokonując 20 km x 16 = 320 km.

Przez 121 dni w roku czyli w okresie jesienno-zimowym i przy złej pogodzie powód jeździ do pracy, pokonuje odległość 16 km x 121 dni = 1936 km.

Łącznie pokonuje odległość 2680 km x 0,8385 zł/km = 2233,12 zł.

Utracone dochody za 2014 i 2015r. powód ocenił na kwotę 24.130,11 zł. Przy ustaleniu utraconych dochodów powód za punkt wyjścia przyjął przeciętne miesięczne wynagrodzenie netto, które w 2014 r. wynosiło 2702,92 zł, a za rok 32.435,04 zł, powód osiągnął dochód 19.272,29 zł, różnica to 13.162,75 zł. W 2015r. przeciętne wynagrodzenie miesięczne netto wynosiło kwotę 2783,26 zł i rocznie 33.399,12 zł, dochód powoda to 18.726,16 zł, różnica to 14.672,96 zł, łącznie 27835,71 zł, od czego należy odjąć jeszcze uzyskaną od ubezpieczyciela rentę 3705,60 zł za 2 lata.

Na rozprawie 21.02.2018r. (k 192 i k 195) powód rozszerzył powództwo o dalszy okres, tj. za lata 2016 i 2017, domagając się kwoty 42.000 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 21.02.2018r. jako skapitalizowanej renty po 12.000 zł rocznie z tytułu utraconego dochodu i po 9000 zł z tytułu zwiększonych potrzeb.

Powód wyjaśnił, że 7.09.1969r. członkowie K. (...) organizowali polowanie, na którym powód został postrzelony przez S. L., w wyniku czego utracił prawe oko i doznał uszkodzenia siatkówki, naczyniówki lewego oka. Sąd Powiatowy w P. wyrokiem z dnia 20.11.1973r. w sprawie IC (...) ustalił odpowiedzialność pozwanych S. L. i K. (...) w C. za skutki wypadku mogące powstać w przyszłości oraz zasądził solidarnie od tych pozwanych na rzecz powoda rentę tytułem zwiększonych potrzeb w wysokości po 400 ówczesnych zł miesięcznie. Sąd Rejonowy w C. wyrokiem z 17.02.1984r. w sprawie IC (...) w miejsce dotychczasowej renty zasądził rentę w kwocie po 8.000 starych zł miesięcznie poczynając od 11.11.1982r. Zmiana wysokości renty na kwotę po 60.000 ówczesnych zł nastąpiła wyrokiem tego Sądu z dnia 27.04.1989 r. w sprawie IC (...). Sąd Rejonowy w C. wyrokiem z dnia 14.08.1990r. w sprawie IC (...) zasądził solidarnie od pozwanych w miejsce dotychczasowej renty rentę w kwocie po 473.000 zł przed denominacją za okres od 9.03.1990r. do 31.07.1990r., a za dalszy okres po 734.343 „starych” zł miesięcznie. Rentę tę wypłacał powodowi

ubezpieczyciel (...) S.A. Kolejna zmiana wysokości renty nastąpiła ugodą zawartą przed Sądem Rejonowym w C. sprawie IC (...), gdzie ustalono rentę na kwotę 154,40 zł miesięcznie. Dalej powód wskazał, że w takiej wysokości nadal otrzymuje rentę wypłacaną przez (...) S.A.

Pozwany K. (...) w C. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu. Zarzucił brak legitymacji biernej po jego stronie, gdyż pozwany ten nie jest następcą prawnym (...) będącego pozwanym w sprawie IC (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w P.. Pozwany K. (...) w C. twierdził, że został zarejestrowany dopiero 30.09.1998r. Zgłosił zarzut przedawnienia, ponieważ odpowiedzialność za przyszłe skutki wypadku orzeczona przez Sąd Rejonowy w P. dotyczyła tylko odszkodowania, a nie renty, dlatego roszczenie powoda jest przedawnione. Dalej pozwany twierdził, że roszczenia zgłoszone przez powoda nie stanowią następstw wypadku z 7.09.1969r. Zarzucił niewykazanie zasadności i rozmiaru roszczenia, a materiały złożone wraz z pozwem nie mogą stanowić dowodu, bo są kserokopiami, powód nie złożył żadnych rachunków potwierdzających ponoszone koszty.

Pozwany S. L. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu. Zarzucił przyczynienie się powoda do powstania szkody w 50% oraz zgłosił zarzut przedawnienia, gdyż roszczenie powoda jest odszkodowaniem, które nie obejmuje następstw wypadku. Uzasadniając zarzut przyczynienia pozwany S. L. powołał się na okoliczności wypadku, a mianowicie że w momencie oddania strzału małoletni wówczas powód ukryty był w polu porośniętym ziemniakami przez co nie był widoczny przez polujących w pobliżu myśliwych, nie dawał też znaków, że tam się znajduje. Zachowaniem tym powód naruszył podstawowe zasady bezpieczeństwa.

Wobec śmierci pozwanego S. L. postanowieniem z 22.09.2020r. (k 408) Sąd zawiesił postępowanie do czasu wstąpienia następców prawnych S. L. oraz umorzył postępowanie wobec tego pozwanego w części, w jakiej zobowiązanie z tytułu renty nie podlega dziedziczeniu.

Stan faktyczny:

Pozwane K. (...) w C. działa od 1921r.

Dowód: załącznik do podania o wydzierżawienie obwodu łowieckiego k 108, pismo Polskiego Związku (...) w C. z 2.10.2017r. k 127, wykaz członków Koła k 128-131, wypis z rejestru k 132, zaświadczenie nr 20 k 133, Statut k 134, umowy dzierżawy obwodu łowieckiego k 140-143v, wnioski z 27.04.2006r. i z 21.07.2011r. k 65 i 66-66v, informacja Archiwum Państwowego w K. k 67-67v, wnioski k 68-78v oraz 76-86v, Statut k 87, opinia k 111 i 112, pismo Polskiego Związku (...) w C. z 25.01.2007r. k 113, wykaz kół ubiegających się o dzierżawę k 114-115, zeznania świadka I. C. k 175.

W dniu 7.09.1969r. w trakcie polowania zorganizowanego przez pozwane (...) powód został postrzelony przez pozwanego S. L.. Prawomocnym wyrokiem wstępnym z 20.04.1971r. wydanym przez Sąd Powiatowy w P. w sprawie C (...) została przesądzona zasada o odpowiedzialności strony pozwanej. Wyrokiem z 20.11.1973r. w sprawie C (...) Sąd Powiatowy w P. zasądził od pozwanych na rzecz powoda min. rentę tytułu zwiększonych potrzeb oraz ustalił odpowiedzialność pozwanych za skutki mogące powstać w przyszłości. Sąd ten stwierdził, że powód nie przyczynił się do powstania szkody.

Dowód: wyroki w sprawie C (...) wraz z uzasadnieniami k 224-227 oraz akta szkodowe k 182.

Wyrokami Sądu Rejonowego w C. z 17.02.1984r. w sprawie IC (...) i z 27.04.1989r. w sprawie IC (...) min. uległa zmianie wysokość renty. Wyrokiem z 14.08.1990r. w sprawie IC (...) Sąd Rejonowy w C. zasądził od obu pozwanych solidarnie na rzecz powoda rentę po 473.000 zł za okres od 9.03.1990r. do 31.07.1990r., a za dalszy okres po 734.343 zł miesięcznie w miejsce renty zasądzonej przez ten Sąd wyrokiem z 27.04.1989r. w sprawie IC (...). Renta ta dotyczyła utraconych zarobków.

Dowód: wyroki w sprawach: IC (...) k 222-222v i akta szkodowe k 182, IC (...) k 217-217v i akta szkodowe k 182, IC (...) (akta w załączeniu).

Wysokość renty została zmieniona ugodą zawartą przed Sądem Rejonowym w C. w dniu 24.10.1997r. w sprawie IC (...), w której interwenient uboczny (...) S.A. zobowiązał się w miejsce pozwanych zapłacić powodowi kwoty: 986,31 zł tytułem skapitalizowanej renty oraz po 154,40 zł miesięcznie poczynawszy od 1.11.1997r.

Dowód: uгода k 74v-75 akt IC (...) (w załączeniu).

W 2016r. ubezpieczyciel zwracał się do powoda z propozycją zmiany renty na jednorazowe odszkodowanie.

Dowód: pismo (...) S.A. k 17 i 18, zaświadczenie z 30.11.2016r. k 10.

Na skutek postrzału powód min. doznał rozległych obrażeń oczu, w wyniku których utracił prawe oko, zaś w lewym oku doszło do uszkodzenia siatkówki i naczyńki. W związku z tymi uszkodzeniami powód miał ograniczoną możliwość wyboru szkoły i zawodu.

Dowód: opinia sądowo-lekarska sporządzona 17.05.1972r. k 11-12, dokument zatytułowany: przeciwwskazania do zawodu k 13, orzeczenie kwalifikacyjne k 14, zeznania powoda k 418-419.

Powód jako dziecko nie miał sprecyzowanych zainteresowań zawodowych. Interesował się sportem, wojskowością. Powód ukończył średnią szkołę oraz medyczne studium policealne uzyskując tytuł pracownika socjalnego. Z uwagi na stan zdrowia nie może w tym zawodzie pracować. Powód bowiem nie może podnosić cięższych przedmiotów, nie jeździ na rowerze, nie ma prawa jazdy.

Dowód: zeznania powoda k 417, akta szkodowe k 182, opinia biegłego psychologa k 287 i 288, opinia biegłego psychiatry k 264, zeznania powoda k 418-419.

Orzeczeniem lekarza orzecznika z 23.03.1998r. powód został uznany za całkowicie niezdolnego do pracy z uwagi na brak gałki ocznej prawej i degenerację pozapalną siatkówki i naczyńki oka lewego skutkującej obniżoną ostrością oka lewego do dali i do bliży. Pomimo tego od 1.06.1995r. powód pracuje w Urzędzie Gminy i Miasta w P. jako operator urządzeń powielających z wynagrodzeniem netto w 2014r. 19.272,29 zł i w kwocie 18.726,16 zł netto w 2015r. W 2016 i w 2017r. jego wynagrodzenie wzrosło nieznacznie. Ponadto powód otrzymuje od ubezpieczyciela rentę w kwocie 154,40 zł miesięcznie.

Dowód: orzeczenie lekarza orzecznika k 15-16, opinia biegłego okulisty k 326, zaświadczenie z 30.11.2016r. k 10, zeznania świadka P. B. k 208, zeznania powoda k 218.

Gdyby powód pracował w wyuczonym zawodzie jako pracownik socjalny mógłby osiągnąć następujący dochód: 2014r. – 26.770,66 zł, 2015r. – 31.523,86 zł, 2016r.- 27.953,60 zł i 2017r. – 31309,48 zł.

Dowód: informacja Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w P. z 5.06.2018r. k 243.

Powód pracuje w odległości 4 km od miejsca zamieszkania. W pogodne dni chodzi do pracy i wraca z niej na piechotę. W pozostałe dni do pracy i z pracy podwozi i przywozi go kolega samochodem.

Dowód: zeznania świadka T. B. k 209, zeznania powoda k 419.

Powód ożenił się, ma pięcioro dzieci. Obecnie powód mieszka sam i sam zajmuje się gospodarstwem domowym korzystając z pomocy dzieci lub osób wynajętych.

Syn P. B. zajmuje się paleniem w piecu, wnoszeniem popiołu, zaś pracownicy firmy przywożącej ekogroszek, którym jest ogrzewany dom i woda, znoszą opał do piwnicy. Gdy syn nie ma czasu powód kogoś wynajduje do tych prac.

2 razy do roku powód wynajmuje osobę do gruntownego sprzątnięcia domu za co płaci 200 -250 zł.

Powód ma ogród i 4-5 krzaków leszczyny. W prowadzeniu ogrodu pomagają mu dzieci. Raz do roku powód wynajmuje kogoś do przycięcia i opryskiwania leszczyny, za co płaci 100 zł. Praca ta zajmuje około połowy dnia.

Dowód: opinia biegłego psychologa k 287, opinia biegłego psychiatry k 264, zeznania powoda k 418 i 419, zeznania świadka P. B. k 208 i 209.

Powód odwiedza groby najbliższych na cmentarzu w P. i w M.. Cmentarz w P. jest oddalony od miejsca zamieszkania powoda o 4 km, a w M. – około 10 km.

Dowód: zeznania powoda k 419, zeznania świadka T. B. k 210

Po wypadku powód wymagał wsparcia psychologicznego, lecz z takiej pomocy nie korzystał. Od 1997r. powód okresowo korzysta z leczenia psychiatrycznego z powodu nawracających zaburzeń depresyjno-lękowych. Powód regularnie przyjmuje leki uspokajające i nasenne przepisywane przez lekarza rodzinnego: R., H., N.. Miesięczne wydatki z tym związane wynoszą około 30 zł.

Podłożem wystąpienia nerwic lękowych są: uwarunkowania biologiczne, społeczno – środowiskowe, a także silnie traumatyzujące wydarzenia życiowe. W przypadku powoda obecnie nie da się w sposób jednoznaczny ustalić, który z czynników miał decydujące znaczenie dla pojawienia się zaburzeń lękowych. Doznana w związku z wypadkiem trauma mogła ukształtować u powoda predyspozycję do reakcji neurotycznych, lecz nie można wykluczyć, że bez tego rodzaju traumy zaburzenia lękowe również by się u powoda na pewnym etapie życia pojawiły.

Okulistycznie powód wymaga stałego przyjmowania leków przeciwjaskrowych oraz regularnych wizyt u okulisty, okularów specjalistycznych dla osób słabowidzących oraz ochronnych z filtrem, a także okularów do blizy, wymiany protezy oka prawego. Okulary są tylko częściowo finansowane przez NFZ, zaś proteza nieodpłatnie przysługuje co 5 lat.

Powód raz na kwartał korzysta z prywatnych wizyt u okulisty, za wizytę płaci 200 zł. Powód kupuje dwa rodzaje kropli do oczu, jedno z nich kosztują 38 zł i wystarczają na miesiąc, drugie – 20 zł za opakowanie, 3 opakowania wystarczają na 2 miesiące, miesięcznie więc płaci 30 zł (20 zł x 3 opakowania = 60 zł : 2 miesiące = 30 zł).

Dowód: opinia biegłego psychologa k 289 i 290-291, opinia biegłego okulisty k 326 i k 390, opinia biegłego psychiatry k 265-266, zaświadczeni o stanie zdrowia z 18.12.1997r. k 334-335, zeznania powoda k 417 i 418.

Ocena dowodów:

Ustalając stan faktyczny Sąd dał wiarę zgromadzonym w sprawie dowodom z dokumentów. W ocenie Sądu nie budzi wątpliwości, iż dokumenty sporządzone zostały przez osoby, których podpisy znajdują się pod ich treścią lub też że pochodzą one od organów w ich treści wskazanych. Forma i treść tych pism są właściwe dla dokonania wskazanych w nich czynności. Odpisy natomiast zostały sporządzone zgodnie z art. 129 § 2 k.p.c. Gdy chodzi o kopie dokumentów złożone przez strony, to nie były one kwestionowane, dlatego Sąd uznał, że odzwierciedlają istniejący stan rzeczy, nadto dotyczą treści wcześniejszych orzeczeń znajdujących się w aktach szkodowych (k 182). Trzeba zwrócić uwagę, że okres przechowywania akt w sprawach o rentę i o ustalenie wynosi 30 lat, zatem akta w sprawie C (...), jak i w sprawach zakończonych na początku lat osiemdziesiątych XX wieku, uległy już likwidacji. Trzeba zatem było sięgnąć do dokumentów zgromadzonych przez ubezpieczyciela zgromadzonych w formie elektronicznej.

Sąd uznał opinie biegłych za przekonujące, jasne i rzeczowe, wyczerpujące. Zostały wydane na podstawie zgromadzonej dokumentacji, a ponadto opierają się także na osobistym badaniu powoda i przeprowadzonym z nim wywiadzie, są poparte wiedzą fachową, kwalifikacjami biegłych, doświadczeniem zawodowym. Opinie nie budzą zastrzeżeń z punktu widzenia zgodności z zasadami logiki, wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłych, podstaw teoretycznych opinii, sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych w nich wniosków.

Sąd nie dał wiary zeznaniom powoda co do tego, że płaci za obsługę pieca. Przeczą temu zeznania świadka P. B., z zeznań którego wynika, że to on zajmuje się paleniem w piecu, wynoszeniem popiołu, zaś pracownicy firmy

przywożące ekogroszek znoszą go do piwnicy (k 209), a jedynie okazjonalnie powód wynajmuje kogoś do tych prac, gdy syn nie ma czasu.

Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka T. B., co do tego, że powód stale odpłatnie korzysta z pomocy przy ogrzewaniu domu, przeczą temu zeznania świadka P. B.. Nadto świadek T. B. rzadko pomaga powodowi, najczęściej jego pomoc ogranicza się do pomocy finansowej, zatem nie ma wystarczających informacji.

W pozostałym zakresie Sąd dał wiarę zeznaniom powoda oraz zeznaniom wyżej wymienionych świadków, gdyż wzajemnie uzupełniają się lub potwierdzają, znalazły też oparcie w pozostałym materiale dowodowym

Uzasadnienie prawne:

Przedmiotem postępowania w sprawie C (...) Sądu Powiatowego w P. było także badanie zakresu odpowiedzialności S. L., pozwanego w tej sprawie. Sąd Powiatowy w P. uznał pozwanego S. L. za winnego powstania u powoda szkody, uwalniając powoda od przyczynienia się do powstania szkody. Zgodnie z art. 365 § 1 k.p.c. Sąd w niniejszej sprawie jest związany prawomocnym wyrokiem wydanym przez Sąd Powiatowy w P. w sprawie C (...). Dla ustalenia motywów rozstrzygnięcia sięgnąć należy do uzasadnienia wyroku w sprawie C (...), w którym Sąd Powiatowy w P. ocenił winę strony pozwanej. Wprawdzie uzasadnienie wyroku nie korzysta z powagi rzeczy osądzonej, ale pozwala ustalić co było przedmiotem rozstrzygnięcia – art. 366 k.p.c. i jakimi motywami kierował się Sąd wydając wyrok o takiej właśnie treści.

Zarzut przedawnienia roszczenia powoda o rentę jest niezasadny. Prawo do renty zostało określone wyrokiem Sądu Powiatowego w P. w sprawie C (...) oraz kolejnymi wyrokami Sądu Rejonowego w C. zmieniającymi wysokość renty. Podstawami faktycznymi wyroków były bądź zwiększone potrzeby, bądź utracone zarobki. Żądanie renty nie jest więc nowym roszczeniem. Zatem o przedawnieniu roszczenia powoda z tytułu renty można mówić jedynie w sytuacji, gdyby powód domagał się podwyższenia renty za okres dłuższy niż trzy lata przed wniesieniem pozwu. Renta jest świadczeniem okresowym więc okres jej przedawnienia wynosi 3 lata – art. 118 k.c. licząc wstecz od dnia wniesienia pozwu. Powód wniósł pozew w grudniu 2016r. domagając się zapłaty renty poczynając od 1.01.2014r., wobec tego do dnia wniesienia pozwu nie upłynął trzyletni okres przedawnienia, kończył się on z upływem 1.01.2017r. Wniesienie pozwu do sądu przerwało bieg przedawnienia – art. 123 § 1 pkt 1 i art. 124 § 2 k.c.

Pozwane K. (...) w C. w niniejszej sprawie posiada legitymację bierną. Wbrew twierdzeniom tego pozwanego nie zostało ono zarejestrowane dopiero 30.09.1998r., lecz istniało od (...). (zeznania świadka I. C. k 175). Od 1976r. tj. od powstania Wojewódzkiej (...) w C. pozwane (...) jest wpisane do rejestru kół oraz prowadzony jest wykaz członków pozwanego (...) (informacja (...) w C. z 2.10.2017r. k 127), gdzie wpisy członków sięgają lat czterdziestych XX wieku (poz. 3, 5, 17; k 128). Pod rządem rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3.12.1927r. o prawie łowieckim, a następnie pod rządem dekretu z dnia 29.10.1952r. o prawie łowieckim (Dz.U. z 1952r., nr 44, poz. 300) pozwane koło było stowarzyszeniem bez osobowości prawnej. W oparciu o art. 61 ust. 2 ustawy z 17.06.1959r. o hodowli, ochronie zwierząt łownych i prawie łowieckim (Dz. U. nr 36, poz. 226) dotychczas działające koła łowieckie stawały się kołami łowieckimi w rozumieniu tej ustawy, a tym samym pozwane (...) uzyskało osobowość prawną. W okresie 31.12.1959r. do 1.08.1976r. zgodnie z zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 30.11.1959r. w sprawie rejestracji kół łowieckich (M.P. nr 104, poz. 562) rejestr kół łowieckich prowadził organ do spraw rolnictwa i leśnictwa prezydium powiatowej rady narodowej właściwy ze względu na miejsce siedziby koła łowieckiego. W kolejnym okresie od 1.08.1976r. do 17.02.1997r. z mocy zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 8.07.1976r. w sprawie rejestracji kół łowieckich (M.P. Nr 31, poz. 137) rejestr ten prowadził terenowy organ administracji państwowej stopnia wojewódzkiego właściwy ze względu na siedzibę koła łowieckiego. Oba zarządzenia przestały obowiązywać z chwilą wejścia w życie ustawy z 13.10.1995r. Prawo łowieckie (Dz.U. nr 147, poz. 713). W myśl tej ustawy dotychczasowe koła łowieckie stawały się kołami łowieckimi w rozumieniu nowej ustawy (art. 59 ust. 2), a kołom łowieckim ustawa przyznawała osobowość prawną (art. 33 ust. 2), natomiast nie regulowała kwestii rejestracji kół łowieckich i prowadzenia rejestrów. Ustawą z dnia 10.01.1997r. o zmianie ustawy – Prawo łowieckie dokonano (Dz. U. z 1997r., nr 14, poz. 72) Zjazd Delegatów Polskiego Związku Łowieckiego został zobowiązany do uchwalenia statutu.

Na Nadzwyczajnym Krajowym Zjeździe Delegatów Polskiego Związku Łowieckiego odbytym 28.06.1997r. uchwalono Statut Polskiego Związku Łowieckiego (Statut k 87), w którym określono tryb nabywania osobowości prawnej przez koła łowieckie oraz ich wpis do rejestru kół łowieckich prowadzonego przez ówczesne wojewódzkie zarządy łowieckie. W związku z tym zakładając rejestr wpisano do niego z mocy prawa wszystkie działające dotychczas koła łowieckie, w tym również pozwane K. (...) w C., dlatego wpis pozwanego do rejestru kół dokonany 30.09.1998r. był wyłącznie czynnością administracyjno – porządkową.

Art. 907 § 2 k.c. stanowi, że jeśli obowiązek płacenia renty wynika z ustawy, każda ze stron może w razie zmiany stosunków żądać zmiany wysokości lub czasu trwania renty, chociażby wysokość i czas trwania były ustalone w orzeczeniu sądowym lub w umowie.

Prawo do renty ustanowionej wyrokiem Sądu Powiatowego w P. znajduje oparcie w art. 444 § 2 k.c. Powód doznał rozstroju zdrowia na skutek postrzelenia go przez myśliwego S. L. na polowaniu zorganizowanym przez pozwane(...). W efekcie powód utracił całkowitą zdolność do pracy zarobkowej (orzeczenie lekarza orzecznika z 23.03.1998r. k 15) oraz zwiększyły się jego potrzeby związane z zakupem leków, korzystaniem z pomocy innych osób przy prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz związanych z dojazdami do pracy, na cmentarz.

Utracone wynagrodzenie:

W **2014r.** powód jako pracownik socjalny mógłby uzyskać wynagrodzenie wynoszące 26.770,66 zł netto rocznie. Jego dochody w tym czasie wynosiły 21.125,09 zł, na które składały się: wynagrodzenie 19.272,29 zł netto rocznie i renta wypłacana przez ubezpieczyciela 1852,80 zł rocznie, tj. 154,40 zł miesięcznie x 12 miesięcy = 1852,80 zł.

Różnica dochodów za 2014r. wynosi **5645,57 zł**, tj. 26.770,66 zł - 21.125,09 zł = 5645,57 zł.

W **2015r.** powód jako pracownik socjalny mógłby uzyskać wynagrodzenie wynoszące 31.523,86 zł netto rocznie. Jego dochody w tym czasie wynosiły 20.578,96 netto zł, na które składały się: wynagrodzenie 18.726,16 zł rocznie i renta wypłacana przez ubezpieczyciela 1852,80 zł rocznie, tj. 154,40 zł miesięcznie x 12 miesięcy = 1852,80 zł.

Różnica dochodów za 2015r. wynosi **10.944,90 zł**, tj. 31.523,86 zł - 20.578,96 zł = 10.944,90 zł.

Gdy chodzi o wynagrodzenie uzyskane przez powoda w 2016r. i w 2017r., to powód nie przedstawił szczegółowych informacji. Zeznał jedynie, że w tym okresie jego wynagrodzenie wzrosło nieznacznie (k 418). W związku z tym wynagrodzenie za 2016r. i za 2017r. Sąd ustalił jako średnią z dwóch wcześniejszych lat tj. z 2014r. i 2015r. Jest to kwota 18.999,44 zł, a powstała z następującego obliczenia: 19.272,29 zł (roczne wynagrodzenie za 2014r.) + 18.726,16 zł (roczne wynagrodzenie za 2015r.) = 37.998,45 zł : 2 lata = 18.999,22 zł.

W **2016r.** powód jako pracownik socjalny mógłby uzyskać wynagrodzenie wynoszące 27.953,60 zł netto rocznie. Jego dochody w tym czasie wynosiły 20.852,24 netto zł, na które składały się: wynagrodzenie 18.999,44 zł rocznie i renta wypłacana przez ubezpieczyciela 1852,80 zł rocznie, tj. 154,40 zł miesięcznie x 12 miesięcy = 1852,80 zł.

Różnica dochodów za 2016r. wynosi **7.101,36 zł**, tj. 27.953,60 zł - 20.852,24 zł = 7.101,36 zł.

W **2017r.** powód jako pracownik socjalny mógłby uzyskać wynagrodzenie wynoszące 31.309,48 zł netto rocznie. Jego dochody w tym czasie wynosiły 20.852,24 netto zł, na które składały się: wynagrodzenie 18.999,44 zł rocznie i renta wypłacana przez ubezpieczyciela 1852,80 zł rocznie, tj. 154,40 zł miesięcznie x 12 miesięcy = 1852,80 zł.

Różnica dochodów za 2017r. wynosi **10.457,24 zł**, tj. 31.309,48 zł - 20.852,24 zł = 10.457,24 zł.

Leki:

30 zł miesięcznie powód wydaje na leki uspakajające i nasenne.

Wprawdzie nie można w sposób jednoznaczny ustalić, czy wyłączną przyczyną stanów depresyjno – lękowych występujących u powoda jest zdarzenie z września 1969r., jednakże zdarzenie to zmieniło diametralnie życie powoda (opinie: psychiatryczna i psychologiczna). Powód wówczas miał 9 lat i nie zdawał sobie sprawy ze skutków zdarzenia w przyszłości. Tymczasem ograniczone widzenie sprawiało trudności w nauce, wpływało na kontakty towarzyskie, ograniczyło możliwości wyboru zawodu, jak i wykonywanej pracy. Jak wynika z opinii biegłego psychiatry traumatyczne przeżycia stanowią jeden z czynników powstawania stanów depresyjno – lękowych. Wypadek, proces leczenia powoda bez wątplenia jest traumatycznym przeżyciem pozostawiającym ślad w jego psychice. Wszystkie te okoliczności pozwalają przyjąć, że wypadek jest najważniejszym czynnikiem wpływającym na występowanie u powoda stanów lękowych. Koszty stosowania środków uspokajających i nasennych nie są duże. Są konieczne skoro przepisuje je lekarz.

Również niezbędne są krople do oczu, co z kolei potwierdza opinia biegłego okulisty. Na krople do oczu powód wydaje łącznie **68 zł** miesięcznie. Mianowicie powód kupuje 2 rodzaje kropli, jedne z nich kosztują 38 zł i zużywa całe opakowanie miesięcznie. Miesięczny koszt zakupu drugich kropli wynosi 30 zł, są to krople w cenie po 20 zł za opakowanie, powód zużywa 3 opakowania na 2 miesiące, czyli $20 \text{ zł} \times 3 \text{ opakowania} = 60 \text{ zł}$: na 2 miesiące = 30 zł miesięcznie.

Łącznie miesięcznie leki kosztują 98 zł, tj. $30 \text{ zł} + 38 \text{ zł} + 30 \text{ zł}$.

W ciągu roku powód na leki wydaje **1176 zł**, tj. 30 zł (leki uspokajające i nasenne) + 69 zł (krople do oczu) = $96 \text{ zł} \times 12 \text{ miesięcy} = 1176 \text{ zł}$.

Wprawdzie strona powodowa nie przedstawiła rachunków na zakup leków, ale nie są to kwoty wygórowane, a bez wątplenia konieczne mając na względzie opinie biegłego psychiatry i okulisty.

Prowadzenie gospodarstwa domowego:

Powód korzysta z pomocy przy gruntownym sprzątanii. Czynności tych nie wykonują jego dzieci, co wynika z zeznań świadków – synów P. B. i T. B.. Stan zdrowia nie pozwala powodowi wykonywać ciężkich prac (zeznania powoda k 418). Tzw. „generalne porządki” w domu, w tym mycie okien, pranie i wieszanie firan, mycie podłóg, płytek, wykonane jednego dnia niewątpliwie są męczące, wymagają dużego wysiłku fizycznego. Zatem zlecenie tych prac jest w pełni uzasadnione, a kwota za sprzątanie nie jest wygórowana. I w tym wypadku brak dowodów na zapłatę nie stoi na przeszkodzie uznaniu, że powód te koszty ponosi.

Sąd przyjął kwotę 200 zł za jedno **sprzątanie** jest adekwatna do rozmiaru czynności, rocznie na ten cel powód wydaje **400 zł**.

Również nie budzi wątpliwości, że powód korzysta z pomocy przy prowadzeniu **ogrodu**. Powód zleca obcięcie i opylenie leszczyny raz do roku, a wysokość kwoty przeznaczonej na ten cel jest dopuszczalna. Zgodnie z zeznaniami powoda przeznacza on na ten cel **100 zł** rocznie, którą Sąd uznał za zasadną.

Dojazdy:

Jest zwyczajowo przyjęte, że odwiedza się zmarłych na cmentarzu. Powód odwiedza na cmentarzu groby najbliższych: rodzeństwa, ojca (zeznania powoda k 419). Wprawdzie cmentarz w P. oddalony jest od miejsca zamieszkania powoda o 4 km, a więc stosunkowo niedaleko, a taką odległość powód pokonuje pieszo do pracy, jednak uzasadnionym jest, że powód korzysta z transportu. Zwykle bowiem na cmentarz zabiera się kwiaty, znicze, sprzęt do sprzątanii nagrobków. Tak więc nawet odległość 4 km byłaby trudna do pokonania na piechotę. Nadto do cmentarza w M. odległego o 10 km powód nie byłby w stanie dojść i wrócić pieszo. Nawet dla sprawnej osoby odległość ta stanowi spore wyzwanie.

Z pozwu wynika, że powód 16 razy w roku odwiedza groby najbliższych na cmentarzach w P. i w M.. Do P. pokonuje odległość 4 km, a w obie strony 8 km. Do M. powód pokonuje 10 km w jedną stronę i 20 km w obie strony.

Łącznie powód pokonuje 28 km (20 km + 8 km). Koszty z tytułu dojazdów na **cmentarze** wynoszą **374,43 zł** rocznie i zostały obliczone w następujący sposób: 28 km x 16 wizyt na cmentarzu rocznie x 0,8358 zł/km = 374,43 zł. Wartość 1 km przejechanej drogi Sąd przyjął zgodnie z wyliczeniem powoda przyjętym w pozwie. Znajduje to też oparcie w § 3 pkt 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 29.01.2013r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz. U. z 2013r., poz. 167.) oraz § 2 pkt 1b rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 25.03.2002r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy (Dz. U. nr 27, poz. 271 ze zm.). Zgodnie z tymi przepisami stawka za jeden kilometr przebiegu pojazdu o pojemności powyżej 900 cm³ wynosi 0,8358 zł.

Również nie budzą zastrzeżeń koszty dojazdu do pracy. Oczywistym jest, że w okresie niesprzyjającej pogody, jak śnieg, oblodzenie, deszcz, silny wiatr, pokonanie przez powoda trasy do pracy jest trudne. Jest dalece utrudnionym ustalenie w każdym roku, ile jest dni o niesprzyjającej pogodzie, gdy powód jest dowożony do pracy. Z tej przyczyny Sąd przyjął, że wyliczenie powoda zawarte w pozwie odnośnie ilości dni, gdy chodzi pieszo do pracy oraz gdy korzysta z samochodu kolegi, z którym dojeżdża do pracy (zeznania powoda k 419), jest miarodajne. Zwyczajowo jest przyjęte, że osoby jadące tym samym samochodem i w tym samym celu wspólnie ponoszą koszty dojazdu. Koszty **dojazdu powoda do pracy** wynoszą **404,52 zł** rocznie. Zostały wyliczone w następujący sposób: 8 km w obie strony x 121 dni x 0,8358 zł/km = 809,05 zł rocznie : na 2 osoby = 404,52 zł rocznie.

Sąd nie uwzględnił kosztów dojazdu do kościoła. Ani z zeznań powoda ani z zeznań świadków nie wynika, aby powód dojeżdżał do kościoła, aby za te dojazdy płacił.

Gdy chodzi o palenie w piecu, jego obsługę i zapewnienie ekogroszku do palenia, to sprawami tymi zajmuje się syn powoda P. B., to on dosypuje do pieca, wynosi popiół, zaś do piwnicy ekogroszek znosi pracownik firmy dostarczającej ekogroszek. Z tego tytułu w zasadzie powód nie ponosi kosztów. Do prac tych jedynie okazjonalnie wynajmuje kogoś, gdy syn nie ma czasu. Jest to więc pomoc sporadyczna, okazjonalna. Materiał dowodowy nie daje podstaw do przyjęcia, że powód regularnie płaci za obsługę pieca, a okazjonalne wynajęcie kogoś do tych czynności i zapłata nie wpływają na wysokość renty.

Obliczenie skpitalizowanej renty:

Wysokość renty w spornym okresie została obliczona w następujący sposób:

Stałą kwotę w każdym roku stanowią: leki 1176 zł, sprząatanie domu 400 zł, prace w ogrodzie 100 zł, dojazdy do pracy 404,52 zł, dojazdy na cmentarze 374,43 zł, łącznie 2454,95 zł. Do tej kwoty w każdym roku należy doliczyć kwotę utraconych zarobków wyliczoną wyżej.

- 2014r.:

2454,95 zł + 5645,57 zł (utracone dochody) = 8100,52 zł.

- 2015r.:

2454,95 zł + 10944,90 zł (utracone dochody) = 13399,85 zł.

- 2016r.:

2454,95 zł + 7101,36 zł (utracone dochody) = 9556,31 zł.

- 2017r.:

2454,95 zł + 10457,24 zł (utracone dochody) = 12912,19 zł.

Łącznie skapitalizowana renta za lata 2014-2017 wynosi 43968,87 zł, czyli 8100,52 zł + 13399,85 zł + 9556,31 zł + 12912,19 zł.

Odsetki ustawowe za opóźnienie zostały wyliczone za 2015r. i za 2016r. od dnia doręczenia pozwanemu (...) odpisu pozwu, tj. od 6.04.2017r. (k 38), zaś za lata 2016 i 2017r. od 21.08.2018r., tj. od dnia doręczenia pozwanemu pisma z rozszerzonym powództwem, co miało miejsce na rozprawie 21.08.2018r. k 195.

Dalej idące roszczenie Sąd oddalił, uznając je za nieudowodnione. Na powodzie spoczywa ciężar wykazania rozmiaru zwiększonych potrzeb – art. 6 k.c.

Wobec powyższego podstawą prawną rozstrzygnięcia jest art. 907 § 2 k.c. w zw. z art. 444 § 2 k.c., art. 481 k.c.

Wydając wyrok częściowy Sąd miał na uwadze, że dotyczy on tylko roszczeń kierowanych przeciwko jednemu z pozwanych – art. 317 § 1 k.p.c.

W odniesieniu do kosztów procesu, to podstawą rozstrzygnięcia jest art. 100 k.p.c. Powód łącznie domagał się kwoty 84.000 zł jako skapitalizowanej renty (k 192), w związku z tym wygrał proces nieco ponad połowę. Koszty stron są zbliżone, ponieważ składają się na nie koszty zastępstwa procesowego, bo strona powodowa korzystała ze zwolnienia od kosztów sądowych w całości w oparciu o postanowienie z 20.03.2017r. (k 27).

Sąd nie obciążył stron nieuiszczonymi kosztami sądowymi, które każda ze stron winna ponieść odpowiednio do przegranego procesu stosownie do art. 113 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 u.k.s.c. Koszty sądowe to opłata od pozwu i wydatki, które tymczasowo ponosił Skarb Państwa. W tym wypadku Sąd miał na uwadze art. 102 k.p.c. i art. 113 ust. 4 u.k.s.c. W niniejszej sprawie zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek, o których mowa w tym przepisach.

Sposób korzystania z przepisu art. 102 k.p.c. jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym sądu orzekającego i do jego oceny należy przesądzenie, czy wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek, który uzasadnia odstąpienie, a jeśli tak, to w jakim zakresie, od generalnej zasady obciążania kosztami procesu strony przegranej spór (por. wyrok Sądu Najwyższego z 19 maja 2006 r. III CK 221/05, Legalis nr 104333). Bez wpływu na przyjęcie szczególnie uzasadnionego wypadku jest zwolnienie strony od kosztów sądowych, czy sytuacja materialna (por. wyrok Sądu Najwyższego z 22 listopada 2006 r., V CSK 292/06, Legalis nr 156422). Znaczenie natomiast ma np. przebieg postępowania, charakter dochodzonego roszczenia, jego znaczenie dla strony, przedawnienie roszczenia, subiektywne przekonanie o zasadności roszczenia wsparte na obiektywnych podstawach (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 września 2013 r., I CZ 183/12, Legalis nr 924560). Chodzi o takie sytuacje, kiedy obciążenie stron kosztami sądowymi byłoby niesprawiedliwe.

Sąd ocenił, że strona powodowa wytaczając powództwo, kierowała się słusznym przekonaniem, że wysokość renty jest adekwatna do utraconych zarobków i ponoszonych kosztów będących następstwem zdarzenia szkodzącego. Subiektywna ocena tych kosztów nie została w całości zaakceptowana przez Sąd. Wysokość renty nie da się skrupulatnie wyliczyć, ponieważ powód korzystał w spornym okresie z pomocy, za którą płacił, ale nie miał rachunków. Pomoc przy porządkach domowych, przy pracach w ogrodzie nie jest najczęściej dokumentowana chociażby pokwitowaniami, gdy nie jest wykonywana przez firmy w zakresie ich działalności gospodarczej. Powód nie korzystał z usług takich firm. Powód jest osobą pokrzywdzoną i obciążanie go kosztami sądowymi nie byłoby sprawiedliwe. Strona pozwana (...) nie jest nastawiona na zysk. Dochody pochodzą min. ze składek członkowskich, dochodów z własnej działalności i imprez, dochodów płynących z majątku, darowizn (§ 70 Statutu k 87). Jego zadaniem jest min. rozwój łowiectwa, zachowanie i rozwój populacji zwierząt dziko żyjących, w tym dokarmianie, zwalczanie kłusownictwa, wypłata odszkodowań za szkody spowodowane przez zwierzęta (§ 5 Statutu, k 87, umowa dzierżawy obwodu łowieckiego k 119-120). Zatem i w tym wypadku po stronie pozwanej Sąd dopatrył się szczególnie uzasadniającego wypadku pozwalającego na nieobciążanie pozwanego kosztami sądowymi.